

RESIDUOS DOMICILIARIOS

Ramsés Pérez

O lixo é o claro exemplo da insustentabilidade da sociedade occidental. Unha cultura dificilmente se pode autoproclamar avanzada, cando non é capaz de tirarlle rendemento á multitude de recursos "sobrantes" en que converteu numerosas materias primas logo do seu uso. Pola contra, poderíase denominar a cultura da ineficiencia ou do desbaldimento.

Pensar que o problema do lixo está solucionado por haber catro contentores nas rúas e outros tantos no fogar é unha ilusión que non nos podemos permitir. Cando sexamos quen de ir reducindo paulatinamente a nosa produción de residuos até o mínimo e darlle novas oportunidades a cada unha das fraccións, poderemos dicir que a cousa vai no bo camiño. Entón, esa capacidade permitiranos afirmar que vivimos nunha sociedade avanzada e moderna.

O lixo segue presente en moitos dos nosos espazos naturais

RESIDUOS, UN PROBLEMA QUE NON PARA DE MEDRAR

Ben é verdade que hai uns anos todo o lixo das nosas casas se recollía en conxunto e ía parar a un dos centos de vertedoiros controlados ou incontrolados (a palabra pode despistar, pero a xestión era semellante) espallados polo país. Tamén é certo que catro ou cinco décadas antes, a cuestión do lixo non se podía considerar demasiado problemática. Volvendo ao presente, podemos asegurar que o problema do lixo non para de medrar.

Até hai poucas décadas, os residuos non eran un problema ambiental. O continuo e eficaz ciclo (re-ciclar) que se daba na natureza foi imitado e reproducido polas comunidades agrarias a través dos procesos de socialización familiares e comunitarios en boa parte do planeta. O cambio de modelo e a asunción dunha "xestión moderna" importada das cidades que entendía o lixo como un problema, e non como un recurso, tense demostrado ineficiente e despilfarrador. Porén, aínda que pasamos dunha única bolsa do lixo a seleccionar en varias fraccións os residuos xenerados, o problema está lonxe de solucionarse. E non nos referimos unicamente á calidade da separación domiciliar ou á posterior calidade de tratamento nas diferentes plantas. Entendemos que o problema real é o continuo aumento na produción de lixo e o excesivo consumo de materias primas nun planeta finito. Unha resposta sería a esta cuestión non se pode adiar máis.

O LIXO EN GALIZA

En Galiza producimos entre 1 kg e 1,5 kg de lixo por persoa e día, dependendo se a residencia é rural ou urbana,

IDEAS PARA REDUCIR A CANTIDADE DE RESIDUOS²

- Re-flexiona ou re-pensa se realmente precisas un produto, antes de mercalo.
- Asegúrate de que os produtos que merques sexan duradeiros ou teñan posibilidades de arranxo antes de desfacerte deles. Tamén podes agasallarllo a alguén que o precise ou intercambialo.
- Emprega produtos que se poidan reutilizar: botes de marmelada de cristal, servilletas de tela, etc.; e pola contra, evita materiais de "usar e tirar" ou dun só uso: bolis, chisqueiros...

Materia orgánica

- Se tes cans, gatos, galiñas, porcos... complementa a súa alimentación con restos de comida. Se non tes animais, seguramente coñezas alguén que si os teña e che agradeza que reserves os teus restos de comida para eles. Por exemplo, pan para as súas pitas.
- Se tes un anaco de horta, xardín ou garaxe, aprovéitao, constrúe ou merca un composteiro e xestiona nel os teus restos orgánicos da cociña e da horta. Serás moito máis autónomo e ecoloxista.
- Se non tes ese pequeno anaco de horta, pero o teu amigo/a ou veciño/a si, agasállao cos teus residuos; conseguirá maior cantidade de abono e de froitos que, logo, poderedes compartir.

Plásticos e tetra-bricks

- Non merques produtos sobre-envasados, que veñan en dúas bolsas ou en bandexas de plástico de poliestireno expandido ou porexpan (mal chamado "corcho"). Merca produtos a granel ou envasados en papel ou cartón.
- Á hora de consumires unha bebida, tenta que o envase sexa de vidro retornábel e non en botellas de plástico ou tetra-bricks. Os tetra-bricks requiren dun proceso de reciclaxe moi complexo e custoso.
- Evita o consumo de plásticos en fraccións mínimas, tipo "mini-unidade" ou bolsas individuais, que logo veñen en fraccións máis grandes.
- Leva a compra na túa propia cesta ou bolsa, reutiliza as que teñas de plástico.

respectivamente. A maior porcentaxe da fracción do lixo corresponde á materia orgánica, que acada entre o 40% e o 60%, atendendo á situación do domicilio como a tipoloxía familiar. O papel-cartón e os plásticos son as seguintes fraccións máis abondosas, seguidas do vidro e outras.

O tratamento para cada unha destas fraccións segue diversos modelos con diferente fortuna dependendo do concello ou comarca na que vivamos. Aínda que non é o obxecto deste artigo tratar este aspecto, a situación galega é ben atrasada, salvo poucas excepcións, en com-

paración con outras comunidades do Estado e de Europa.

QUE FACER COS RESIDUOS?

Dende o movemento ecoloxista e as diferentes directivas da UE vense defendendo que a mellor solución aos residuos é non producilos. Polo tanto, o

Aínda que a separación de fraccións é cada vez máis frecuente a produción do lixo non para de aumentar

Os residuos que separamos clasifíncanse por fraccións e recicláncse creando novos obxectos

NOTAS:

¹ Fonte: Evaluación de actuacións de educación, comunicación e sensibilización en materia de residuos. MMA. 2004.

² Consulta outras ideas sobre a xestión de residuos tóxicos ou de aforro de papel nos números 42 e 50 da Revista Cerna, respectivamente.

DE SÍMBOLOS E XOGOS DE PALABRAS

Na cuestión dos residuos, e parello ao aumento da concienciación ambiental da sociedade, proliferan denominacións e símbolos que tentan captar a atención do cidadán sensibilizado.

Ollo aos xogos de palabras. Un "material reciclado", indícanos que procede dun proceso de recuperación a partir doutros usados e un "material reciclábel" indica que, unha vez rematada a súa vida útil, podería incorporarse a un proceso de reciclaxe, algo que ninguén nos garante.

Por outra banda, o punto verde que aparece en moitos produtos que consumimos habitualmente non garante que teña unhas características ambientais especiais, senón que o fabricante do produto paga a cuota ao Sistema Integrado de Xestión (SIX) dos residuos de envases. Que se recicle ou non, depende de nós.

Igualmente, as tres flechas da reciclaxe coñecidas como "Triangulo de Moebius" que atopamos habitualmente en bolsas, caixas, etc., non están acreditadas por ningún organismo competente.

primeiro paso que debe dar unha política de residuos que se tilde de ambientalista é a de reducilos. Esta práctica podería referirse a un país, a un concello ou á xestión domiciliaria, mesmo a calquera ámbito da vida, tal e como xa temos visto noutros artigos desta sección de Cerna. Concordamos totalmente co lema "máis é menos".

Continuando coa xerarquía na xestión dos residuos, a seguinte opción é a da reutilización, unha vez que agotemos a vía da redución ou se esta non é posíbel. Darlle un segundo uso a un

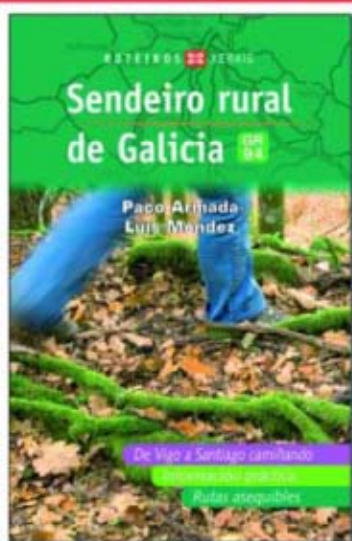
obxecto é evitar que se convirta en residuo, máis acaído que reciclalo.

E por último, só por último, está a reciclaxe. Esta adoita ser o máis coñecido dos tres "R". Cada vez son máis as fraccións nas que podemos separar o lixo para aproveitar e sacarlle rendemento aos diferentes tipos de materiais dos que nos desfecemos. Aferrámonos á reciclaxe para dicir que somos unha sociedade amiga do ambiente; sen embargo, moitas veces a reciclaxe anima a un consumo inconsciente que se esconde na posterior separación. Un exemplo disto é a cidade de Santiago de

Compostela, que foi a que máis aumentou a diferenza de taxa de recollida entre o ano 1998 e 2002 de todo o Estado, a pesares de ter recollida selectiva¹. De pouco serve a separación do lixo se esta non leva parellos programas de redución e reutilización.

Aplicar políticas de xestión dos residuos que incidan nesta xerarquía é algo que se vén demandando á Administración desde hai ben tempo, pero á que tamén nós podemos contribuír desde a nosa figura de consumidores sustentábeis no día a día.

NOVIDADES XERAIS

Sendeiro rural de Galicia
Paco Armada / Luis Méndez

Guía das árbores autóctonas e ornamentais de Galicia
Marisa Castro / Antonio Prunell / Jaime B. Blanco-Dios

XERAIS

xerais@xerais.es • <http://www.xerais.es>